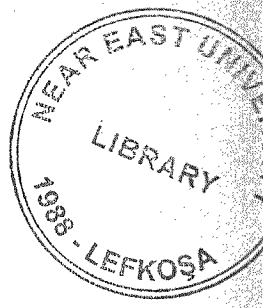

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN VE EDEBİYET FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

MEZUNİYET ÇALIŞMASI
1958-1974
KIBRIS'TA YAŞANAN CANLI HATIRALAR

HAZIRLAYAN
CEMALİYE KARADAYI
960482

DANIŞMAN
DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ
LEFKOŞA
2000

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN VE EDEBİYET FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

1958-1974

KIBRIS'TA YAŞANAN CANLI HATIRALAR

HAZIRLAYAN

CEMALİYE KARADAYI

960482

DANIŞMAN

DOÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

LEFKOŞA

2000

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1- Önsöz	1
2- Giriş	2
3- 1958 Yılı Anıları	3
4-1960 Yılı Anıları	6
5-1963 Yılı Anıları	7
6-1964 Yılı Anıları	18
7-1965 Yılı Anıları	26
8-1968 Yılı Anıları	27
9-1971 Yılı Anıları	28
10-1974 Yılı Anıları	29
11-İsim İndeksi	50
12-Yer İndeksi	52

ÖNSÖZ

Ben Yakın Doğu Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü dördüncü sınıf öğrencisi Cemaliye KARADAYI, 1999-2000 yılı mezuniyet tezimi hazırlamış bulunuyorum.

Öncelikle bana 1958 yılından 1974 yılına kadar Kıbrıs'ta yaşanmış gerçek olan anılarını anlatan ve bu acı, bazan korkunç, ürkütücü anılarını benimle paylaşan herkese teşekkürlerimi sunarım.

Yaşanmış anıları toplamak için gittiğim hemen hemen her yerde bazı güçlüklerle karşılaştım. Kimisi anlatmaktan çekinmiştir. Kimisi anlatmış ama isminin açıklanmamasını istemiştir. Çoğu kişi de geçmişte yaşanmış anılarını anlatırken duygulanmış ve ağlamıştır. Ben de olayların etkisi altında kaldım.

Geçmişini bilmeyen bir insan geleceğe gerçek gözlerle bakamaz. Bana yardımcı olan anılarını benimle paylaşan herkese ve özellikle danışmanım Prof. Dr. Bülent YORULMAZ'A teşekkürlerimi bir borç bilir, saygılar sunarım.

GİRİŞ

Kıbrıs , ada olduğundan dolayı Akdeniz'i denetleyen jeopolitik ve stratejik önemi büyüktür. Kıbrıs Türk halkının varoluş mücadelesinde 1 Ağusros 1958'de T.M.T. kurulmasından sonra Kıbrıslı Türkler barbar Rumlara karşı canını, malını, bayrağını ve namusunu korumak için mücadeleye başlamıştır.

21 Aralık 1963 gecesi Rumlar Tahtakale semtinde haince Kıbrıslı Türklere saldırmışlardır. Amaç Kıbrıslı Türkleri yok edip, Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamaktı. Bu Rum saldırılarına karşı Türkiye Cumhuriyeti Rumları uyarmak amacı ile 1965'te Türk uçaklarını Kıbrıs'a göndererek uyarı uçuşları yaparlar. Bu uyarı uçuşları sırasında Yüzbaşı Cengiz Topel Rumlar tarafından haince öldürülmüştü. Yalnızca bu olay değil, Rumlar her zaman acımasız idiler. Bu uyarılar da Kıbrıs Rum halkını ENOSİS emellerinden vazgeçirmiyor.

Kıbrıs'lı Türkler ise dört gözle Anavatan Türkiye'den gelecek destekle kurtulmayı bekler. Bunun üzerine 20 Temmuz 1974 sabahı Türk Silahlı Kuvvetleri adaya denizden, havadan çıkarak Kıbrıslı Türkleri kurtarır ve adaya barışı getirdi. Bu çıkartma sonucunda Kıbrıslı Türkler yıllarca Rumlara karşı verdikleri varoluş mücadelesinin sonucu olarak kendi bayrağına ve Cumhuriyetini kurarak , güven içerisinde özgürce yaşıyor.

1958'DE YAŞANAN CANLI HATIRALAR

İlk EOKA 1955 yıllarında başlamıştı. Bir süre sonra İngilizlerin kışkırtması ile Rumlar, Türklere saldırıyordu. Kıbrıs Türklerinin örgütü yoktu. Her bölgede Türk gençleri aklına geldiğinde Rumlara karşı mücadele yürütmeye başlamıştı. O dönemde Volkan Teşkilatı ve Karaçete Teşkilatı derme çatma üç-dört kişinin bir araya gelerek yaptıkları teşkilattı.

1958 yılında Lefke'nin ortasında Ruma ait bir tuhafiye mağazası vardı. Bu dükkan çok zengin bir Rumun idi. O günlerde bir Türk genci vurulmuştu. Lefke'de iki arkadaşla birlikte yanımıza aldığımız bir bidon benzin ile zengin Himodis'in dükkanına girdik. Genç arkadaşlarımdan bir tanesi birşey alacakmış gibi mağazaya girip Rumu konuşmaya tutmuştu. Ben de diğer arkadaşla mağazanın etrafına benzin döküp orayı ateşe vermiştik. Lefke'de o günlerde Rumların sayısı çok az iken bu olaydan sonra yarı nüfusa eşit miktarda Rumlardan oluşuyordu. Yerli Lefkeli Rumlar panik içerisinde idiler. Çevre köylerde oturanlar hep Rumdular. Lefke'de Rumlar bu köylere kaçışmaya başlarlar. Bir gurup Güzelyurt'a, bir gurup Yedidalga'ya, bir gurup Trodos'a yayılırlar. Gittikleri yerde Lefke'deki Türkler ayağa kalktı, canımız, malımız tehlikede diyerek yardım istediler. Rumlar da otobüslere doluşup Lefke'ye saldırdılar. Güzelyurt'tan Cengiz Topel'e gelen İngilizlerden oluşmuş komando birliği vardı. Derhal yolu kestiler. Çamlıköy'den, İksoro'dan gelen Rumları komandolar engellemişti. Ancak Trodos'tan gelenleri engelleyememişlerdi. On sekiz-yirmi otobüs bizim oturduğumuz mahalle olan Ablıç mahallesinden geçerek Lefke'ye girdiler. Otobüslerdeki Rumlar kendi aralarında; " Buradan kesmeye başlayalım" diğeri ise "Onları dönüşte hallederiz" diye konuşuyorlardı. Pazartesi iş günü idi. Otobüsler doğru Lefke'nin merkezine girdiler. Lefke'de maden ocağı olduğu için çoğu halk orada çalışıyordu. Otobüslerin geldiği vakitte işleri başında idiler. Birtek kadınlar evde idi. İlkokul bi-

nasının olduğu yere gelmişlerdi. Maden evlerindeki kadınlar onları görünce taş atmaya başladılar. Onları kadınlar karşılamıştı. Bütün erkekler kaçmaya başlamıştı. Sonra erkekler kadınların imdatlarına yetişmişlerdi. Rumları yerli Türkler dövmeye başlamışlardı. Kaçmak için yola çıkan Rumların otobüslerinin biri devrilmişti. Biri geri dönmeyi başarmıştı. Diğerisi ise lisenin olduğu yönden kaçmayı başarmıştı. Kaçarlar-ken iki Türk çocuğunu kesmeye çalışan Rum, Türkler tarafından öldürülmüştü. Yarı nüfusa ulaşan Rumlar bu olaydan sonra gene köylere yerleşmişti. İlk defa Türkler'in çoğunlukta olduğu bir bölge ve ilk kez Rumlar kendi topraklarını bırakıp göç etmişlerdi. Tıpkı Rumlar diğer yerleşim yerlerinde Türklere yaptıkları gibi evlerini bu defa da Türkler yakmıştı.

Yaşar ABBASOĞLU

58

Lefke

1958 yılında T.M.T.'ye ilk onbir kişi yazılmıştık. Silahlar benim elime teslim verilmişti. Nihayet bir gece silahları alıp dereye saklamıştık. Gece eğitim gördük ve yine aynı yere silahları saklıyorduk. Bu esnada yeğenim Hulus'un ağılı silahları sakladığımız dereye yakındı. Yine silahları alıp eğitim görmüştük ve geri gelip silahları dereye götürdüğümüz zaman yeğenim Hulus bizi izlemişti. Bizim oradan ayrılmamızı bekleyip silahların içinden bir tabanca ve bir çanta kurşun almıştı. Biz ertesi gün gidince birşeylerin eksik olduğunu anlamıştık. Çünkü herşey az olduğu için sayılıydı. Bu yeri üç arkadaş biliyorduk. Tabancanın kaybolması ile aramıza bir kişi daha eklenmişti. Tabanca kaybolduğu zaman zor duruma düşmüştük. Tabanca kaybolduğunu komutan öğrenmişti. Bizden ya tabanca değerinde elli lira ,ya da tabancayı yerine koymamızı istedi. Eğer elli lirayı koyacak olursak bizi hırsız zannedeceklerdi. Onun için bu önerilerini kabul etmedik. Komutan bize bir hafta süre verdi. Son kez bize ya tabanca ya elli lira denildi. Bunları yapmazsak bizi mahkemeye verecekti. En sonunda biz bulamayacağımızı anlamıştık. Aradan iki hafta geçmişti. Mahkemeye verilmişti. Bizim için vur emri verilmişti. Geçen bir haftanın içerisinde Raif isimdeki küçük bir çocuk "Hulus Dayım her gün koyunlarını otlatırken mermi atıyor. Silah sesleri duyuyorum" denesinden şüphelenmiştim. Raif de dedesinin hayvanlarını otlatıyordu. Tesadüf eseri silah seslerini duymuştu. Ben Hulus'un elinden tabancayı ve mermileri aldım. En son anda öldürülmekten de kurtulduk. Fakat Hulus'u da teşkilata almak zorunda kalmıştık. Çünkü artık silahlarımızın yerini ve işlerimizi o da biliyordu.

Cumali NUMAN

1960'TA YAŞANAN CANLI HATIRALAR

1960 yılında üç tane arkadaşımız nöbet bekliyordu. Üç arkadaştan ikisi mevziden nöbet tutmaktan sıkıldıkları için kaçmışlardı. Kaçmayarak mevzide kalan Fuat'da yalnız köye gelmişti. Köylü ona arkadaşlarını sorunca da " gece vakti Rumlar mevziyi basıp iki arkadaşımı aldı" dedi. Halbuki onlar asker kaçağı idiler. Köye geldiğinden ertesi akşam o mevziye başka asker gönderirler. Birisi Kaymaka'dı. Mevzide Kaymakam'ın silahı tutukluk yapmıştı.silahını değiştirmek için köye gitmişti. Silahını değiştirdikten sonra köye geldiği yoldan dönmeyip yolunu değiştirmişti. Gittiği yerden geri dönmediği için arkadaşları onu düşman zannederek vurmuşlardı. Zaten bir gece önce onlara düşmanların o mevziyi bastıkları yalanı söylenmişti. Bundan dolayı mevzidekiler şüphe içerisinde idiler. Diğer iki kaçak asker de köye dönmüştü. Ama artık olan olmuştu. Yalnızlık eseri bir arkadaşımızı kaybetmiştik.

Cumali NUMAN

82

Çatalköy

1963'TE YAŞANAN CANLI HATIRALAR

Larnaka'da Bekir Paşa Ticaret Koleji'nin güzel binası 1963 kanlı olayları ile Rum kesiminde idi. Bu yüzden Türk çocuklarının orayı kullanması artık olanaksızdı. Türk kesiminde ise okul olarak inşa edilmiş bir bina yoktu. Ancak vaktiyle varlıklı bir aileye ait eski bir taş bina okul olarak kullanılıyordu. Bu binada sabah saat 8:00'den öğleyin saat 12:30'a kadar orta okul ve lise öğrencileri ders görüyorlardı. Tabii ben Öğretmen olduğum için öğrencilerimle bu zorlukları paylaşıyordum. 12:30'dan sonra ise aynı okulda ilkokul öğrencileri ders görüyorlardı. Lise son sınıf öğrencileri sandalyelerin küçüklüğünden dolayı oturdukları zaman dizleri masanın boyundan uzun kalıyordu. İlkokul öğrencileri de masaya yetişmekte güçlük çekiyorlardı. O zamanlar değil okula gitmek, insanlar evlerinden çıkmaya bile cesaret edemiyorlardı. Okul binasında kütüphane, labaratuvar, atölye, salon gibi eğitim ortamlarından söz etmek olanaksızdı. Öğrenciler bu sözleri ancak kitaplardan okuyabiliyorlardı. Kimse çocuğunu riske atıp okula göndermek istemiyordu. Bu kötü koşullara rağmen bu okulumuzdan çok başarılı ve bugün çok üst düzeylere gelmiş doktorlar, avukatlar yetiştirdik.

Aziz EMİNSEL

58

Tepebaşı

1963 yılında Rumların Paskaları olacaktı. Türkler kiliseye bomba koyacak diye Rumlar gitmediler. Kara Halil ve ben durumu öğrenince onlara "Arkadaşlar bunun aslı yoktur. Gidip ibadetinizi yapın. Böyle birşey olamaz" dedik. Onlar yine de kiliseye gitmediler. Kimin attığını hala daha öğrenemediğimiz birisi tam kiliseye gidecekleri vakit bomba atar. Ondan sonra da kızıışma başlar. Daha önceleri aramızda hiç ayırım yokken artık bir ayrılık ve komşuluk bitmiş ve onun yerine düşmanlık başlamıştı. Köyde iki tane otobüs vardı. Biri Rumların diğeri ise Türklerin idi . Ama herkes Rumların otobüsü daha yeni olduğu için onu tercih ediyordu. Bu olaydan sonra Türkler kendi otobüslerine, Rumlar da mecburen geç vakitte kalkan otobüsleriyle seyahat ediyorlardı.

Kızıışmanın başlaması ile bir teşkilat kurduk. Yetmiş kişi idik. Ben evdeki hanımından bile işlerimizi herkesten sakladığımız için korkuyordum. Onu şüphelendirmemek istiyordum. Birgün hanıma "Bu ev bir tane daha kuyu istiyor" dedim. Hanım ise "Buna hiç gerek yok, çünkü daha kuyular dolmadı" dedi. Ben de bunu biliyordum ama silahları nerede saklayacaktım. Bir gecede hanımından da gizlin bir şekilde kuyu kazdım. Silahları gömüp tekrar kuyuyu kapattım.

Halil FİKRETLER

88

Tepebaşı

20 Aralık 1963 Cuma gece Tahtakale bölgesinde bir taksi şöförü ve bir Türk kadının Rum polisleri tarafından vurulmasından, Lefkoşa Türkleri büyük tepki gösterdi. Lefkoşa Türkleri bölgelerinde huzursuzluk devam ederken 21 Aralık Cumartesi saat 12.30 sıralarında (Kız Lisesi) şimdiki 20 Temmuz Lisesi önünde yoldan geçen bir landroverden Rum polisleri okul avlusunda bulunan talebelere ateş etti. Allah'tan yaralanan talebe olmadı. Rum polisleri süratle Kızılbaş istikametine kaçtı. 22 Aralık 1963 ve 23 Aralık 1963; bu geçen gün içerisinde Rumların yollardan toplanan masum Kıbrıs Türkleri tutuklanıyor ve akıbetleri meçul oluyordu. 23 Aralık 1963 Pazartesi günü artık olan olmuştur. Lefkoşa ve Varoşlarından Küçük Kaymaklı kendi bölgeleri içerisinde kuvvetli bir savunma tahkimatına başladı. Sabah saat 0.5'te Küçük Kaymaklı, Büyük Kaymaklı, Kızılbaş Bay Pas yolunu Mücahit, ordumuz tarafından kapattı.

Fakat ne yazık ki Küçük Kaymaklı merkez Lefkoşa yolumuz Rumlar Tarafından kapatıldı. Bütün gün, 24 Aralık sabahına kadar mevziler arasında devamlı kör döğüş atışlar devam ediyordu. Bu esnada Küçük Kaymaklı sorumlu komutan dağınık yerlerde yaşayan Türk ailelerinin iç bölgelerine çekilmesine emretti.

Bu durumda savunma gücümüz daha iyi olacaktı.

Fakat kıymetli Mücahit komutanlar daha bu kapalı bölgede ne kadar dayanacaktı! Şimdiden durum Muhakemesi yapmaya başladı. Çünkü cephanemiz bitmek üzereydi. Merkezle irtibatımız yoktu. Rumlar'ın kullandığı cephane dünyaca yasaklanmış dum dum mermisi idi. Vurduğu hedefe seker, bir daha patlıyordu.

25 Aralık Çarşamba günü çarpışmalar karşı taraftan şiddetlendi. Rumlar Yunan alayından bir bölük takviye alarak, EOKA'cılarla birlikte öğle saatlerinde mevzilerimize taaruza geçmiştir. Mücahitler çoluk çocuğu Mandres bölgesine daha emniyetli

yerlere taşırken, bu taşımada kayıp vermemek için Mücahitler mevzilerinden ayrılmadı. Bu taşımada bir Kız Lisesi talebemizi şehit verdik. Bir mücahidimiz de yaralandı. Artık meydan savaşı başladı. Kahraman Mücahitler büyük bir gayret ve imanla karşı koyuyordu. Fakat ne kadar gidecekti? Cephemiz yavaş yavaş bitiyordu. Bu arada Kahraman Spor Öğretmenimiz Mücahit Komutan Hüseyin Ruso Şehit olmuştu. Allahıma çok şükür 11 yıl sonra 20 Temmuz 1974'de Şehitlerimizin kanını yerde bırakmadık. Kahraman Türk ordusu ile birlikte Küçük Kaymaklı'yı geri aldık. Hatta daha da ileriye giderek Büyük Kaymaklı'yı da kontrolümüze almıştık.

Fakat sonradan hudut ayarlamalarında Büyük Kaymaklı bırakılmıştır.

Ne mutlu Küçük Kaymaklı'ya, Türk Bayrağına kavuşmuş ve Türk halkı gölgesinde yaşamakta ve yaşayacaktır.

Çatalköy

1963 yılının Aralık ayından itibaren Rumlar'ın, Türkler'e karşı başlattıkları zulüm bizim köyümüzde de devam etmekteydi. Köyümüzdeki Türk Mukavelet Teşkilatı yetkilileri tarafından bizi komşu köy olan Hisar Köy'e gitmeye zorlarlar, bunun üzerine köylülerimiz eldeki imkanlar çerçevesinde en erken bir zamanda bir veya iki gün içerisinde köyü terketmeye başlamışlardı. Biz hayvancılık yaptığımız için en son gidenler arasındaydık. Hatırladığım kadarıyla bir kış günü akşam üzeri, güneş batmak üzereyken koyunları eve doğru sürerken bir Rum kadın babama köylülerin hepsinin köyü terkettiğini ve bizim de gitme gibi bir düşüncemiz olup olmadığını sordu. Bu durum karşısında verecek cevap olmadığı için Rum kadının bu sorusunu geçiştirmiştik. Eve geldiğimiz zaman geçekten mahallemizde kimsenin kalmadığını, herkesin gitmiş veya gitmek üzere olduğunu gördük. Akşam sofrasına oturmuştuk. Hiç unutmam akşam yemeğimiz Kıbrıs'ın en meşhur çorbası, palazlı pirinç çorbası idi. Sofradaki çorbayı içerken komşumuz kapıya gelmişti. Büyük bir telaş içerisinde herkesin gittiğini bizim de gitmemiz gerektiğini söylemişti. Ayrıca eğer gitmezsek Rumların bizi öldüreceklerini de belirtmişti. Biz de apar topar heyecan ve korkunun da etkisiyle ne yapacağımızı bilmeden sofradan kalktık. Rahmetli ninem o içemediğimiz çorbayı büyük bir tencere içerisine koymuştu. Kadınlar ve çocuklar olmak üzere sadece giydiklerimiz ile yanımıza da bir veya iki yorgan alarak yağmurlu bir gecede köyde bulunan tek minibüs ile Hisar Köy'e gitmiştik. Erkekler köyü korumak amacı ile köyde kalmışlardı. Biz gittiğimiz köyü bilmediğimiz ve çocuk da olduğumuz için de ne yapacağımızı bilmeden yolun içerisine indirildik. Sonra bize köydeki bir evden bir odada yatabileceğimiz kadar yer gösterdiler. Bir kaç aile o odanın içerisinde yere serdikleri yorganlar üzerine yatıp uyumuştuk. O soğuk gecenin ne soğukluğunu ne de aklımıza açlığımız gelmişti. Ertesi sabah kalktığımızda rahmetli ninem götürdüğümüz

Çorbayı ateş yakarak ısıtmıştı. Kaşık olup olmadığı aklımda değil. Yalnızca o çorbanın lezzeti hala daha bugün damağımdadır. Bir de bana yokluğın, korkunun verdiği acı ve heyecan kafamda yer etmiştir. Yıllar sonra da aynı çorbayı içsem o günkü çorbanın tadını hiç bir çorbada bulamam.

Adem SADRAZAM

Tepebaşı

Türk Mukavemet Teşkilatı döneminde 1963 yılında bir akşam saat 02:30'da Akdeniz köyüne land roverle silah götürüyorduk. O zaman cemaat meclisi temsilcisi Halil Fikretler ile birlikte gidiyorduk. Tam köye gireceğimiz zaman İngiliz askerlerinin içerisine düşmüştük. Bizleri esir almışlardı. Fakat yanımızda bulunan Halil Fikretler'in bir az İngilizce konuşması ve birşeyler uydurması ile bizleri serbest bırakmışlardı.

En sonunda hedefimize ulaşabilmiştik. Belki hayatta en fazla heyecan duyduğum an olmuştu.

Salih KANAK

62

Tepebaşı

21 Aralık 1963 sabah saat yedide kalkmıştık. Ben Bayraktar ortaokuluna, kardeşim de Haydarpaşa Ticaret Lisesine okula gitmek için sabahleyin evden çıkmıştık. Her gün aynı yolu takip ederek okulumuza gidip, geliyorduk. Ama o gün bir şeyden habersiz yolda yürürken olağanüstü birtakım şeyler olduğu belli oluyordu. Geceleyin çatışmalar olmuştu. Biz bu olaylardan habersiz okula gittiğimiz zaman Tahtakale Bölgesinde Türkler ve Rumlar arasında çatışma olduğunu öğrenmiştik. O gün hiç derslere girmemiştik. Okul idaresi tarafından okullar belirsiz bir süreyle kapatılmıştı. Küçük Kaymaklı'da dayımın yanında kalıyorduk. Onun evine dönmüştük. Saat altı civarından itibaren kaldığımız evin Küçük Kaymaklı ve Büyük Kaymaklı'yı ayıran yolun kenarındaki evde kaldığımız için bir anda kendimizi olayların içinde bulmuştuk. Daha o zamanlar hiç anlam veremediğimiz anları yaşıyorduk. Herkesin evinde silahlar karşı tarafa doğru mevziler hazırlayarak, birbirlerine ateş etmeye başlamışlardı. Bizce yıllarca birlikte yaşadığımız hatta komşu olduğumuz Rumlarla birbirlerini öldürmek için hazırlanan iki düşman durumuna galmiştik. 22 Aralık gecesi rahmetli Hüseyin Ruso, Beden Eğitimi öğretmeni şehit olduktan sonra , öğrendiğimize göre Türk Mukavemet Teşkilatı temsilcisi öğretmenimiz bize , Küçük Kaymaklı'nın boşaltılması gerektiğini söylemişti. Rumlar'ın sabahleyin Küçük Kaymaklı'ya girebileceklerini, yeterince silahımızın olmadığını öğrenmiştik. 24 Aralık sabahı Küçük Kaymaklı'da yaşayan insanların bir kısmının Hamitköy'e doğru, bir kısmının da Lefkoşa'ya doğru kaçtığını öğrenmiştik.

Bu arada ben ve iki kardeşim Lefkoşa'ya doğru gitmek için evden çıkmıştık. Arka mahallede Rumlar çok sayıda Türkü esir olarak almıştı. Bizzat sonradan resimlerden ve arşivlerden öğrendiğimiz kadarıyla Rumların o hareketini yönlendiren 1974

yılında darbeyi düzenleyerek Cumhurbaşkanı makamına kadar gelen Niklos Samsun'la karşılaşmıştık. Arka mahalledeki bir kum yığını üzerinde bir yunan bayrağını yığının üstüne koyan Niklos Samsun'du. Biz ön mahalleden çıkarak yoldan geçen bir araçla Türk kesimine geçmiştik. Yeşilada Anaokulu'na bizim gibi altmış aile yerleştirilmişti. Benim yaşı küçük olmasına rağmen (on dört yaşında idim) kalacağımız sınıfta yalnızca kadınların kalabileceğinden, erkeklerin sınıfına gitmiştim. Dört gece bahçede kalmıştık. 27 Aralık ve 28 Aralık geceleri kamyonların içerisinde Rumların vurmuş olduğu otuz ceset hemen yanımızdaki , şimdiki Tekke Bahçesi Şehitliğine gömülmek üzere getirilmişlerdiler. Ben de bu cesetleri gömmelerinde bulunmuştum.

Bu benim için korkunç bir anı olarak aklımdan hiç silinmeyecektir.

Necdet NUMAN

50

Çatalköy

Erken yattığımız bir gece idi. Saat sabah üç buçuk-dört gibiydi. Mücahidim beni uyandırmıştı. Uyandığım zaman uzaktan silah sesleri duymuştum. Hemen giyinip birliğe gittiğim zaman Rumlar'ın Gaziveren 'i bastıklarını öğrenmiştim. Gaziveren anayolun üzerinde olduğu için Türkler istediği zaman yolu kapatıp, Rumların geçişlerini engelliyorlardı. Rumlar da bu engeli kaldırmak için Gaziveren köyünü basarlar. Hemen mücahidimi hazırlayıp Gaziveren'e gitmiştik. Rumlar bütün güçleriyle Gaziveren'e saldırmışlardı. Sabaha kadar çarpışmıştık. Yedi-sekiz tane şehit vermiştik. Şu anda bu şehitlerimiz Lefke şehitliğindedirler. Daha ilk defa taaruz bir hareket yapmaya girişmiştik. Biz tüm gücümüzle ikinci maden girişi üzerinden karşı sırtlara Gemi-konağı'na hareket gerçekleştirmeye girişmiştik. Okulların bahçe sırtlarına kadar dayanmıştık. Burası son taaruz çıkış hattımız idi. Saat dokuz buçukta bize bekle emri geldi. Düşmana yakın olduğumuzdan bekleyemeyeceğimiz belliydi. Birkaç dakika sonra da geri dönmemiz emredildi. Biz de önemli bir şeyin olduğunu anlayıp sessizce geri çekildik. Yarı yolda Çamlıköy'de silah sesleri ve çok şiddetli patlamalar görülmüyordu. Bütün gece yorgunluk, uykusuzluk, açlık ve boşuna hareket yapmanın sıkıntısı içindeydik. Sinirlerimiz çok gergindi. Çok süratli Çamlıköy'e gitmemiz mesajı gelmişti. Her zaman birliğimizin emrinde olan bir adet otobüs maden bölgesinde hazır bizi bekliyordu. En kısa zamanda bizim de orada olacağımızı bildirdik. Bir torba ekmek ve bir az da hellim götürmemizi istediler. Gelen arkadaşlarla on kişi land rovere binip hareket ettik. Kalanlar da otobüslerle hareket ettiler. Ekmek ve hellim bizim de açlığımızı gideriyordu Çamlıköy'de şehit verdiğimiz ve çarpışmalar sonucunda şiddetli olduğunu telsislerle öğrendik. Çamlıköy'e yetiştik. Gelen arkadaşlar derhal mevzilere yerleştirildi. Köylü mücahitler çekildi. Mücahidime Rumun sineğini dahi gördüğünüz anda vurmaları emrini verdim. Yarım saat geçti ya geçmedi, bir silah

sesi duyuldu. Mazgal deliğinden mücahidimizi vurmuşlardı. Bizim mücahidimizi öldüren Rumu vurmuştuk. Bizim mevzimizdeki Emin izzet isimli mücahidimiz açlığını gidermek için ağaçtan bir tanecik çağla badem kopardığı sırada vurulmuştu. Rum tarafından bize mikrofonlarla Rumca yüksek sesle çağrı yapıyorlardı. "Biz köylüyüz, savaş istemeyiz, düşmanınız değiliz" gibi çağrılarda bulunuyorlardı.

Yaşar ABBASOĞLU

58

Lefke

1964'TE YAŞANAN CANLI HATIRALAR

1963 olaylarının başlamasından hemen sonra 1964 yılının Şubat ayında Akdeniz Köyü çok zor bir durumda idi. Rumların ablukası altında olmalarından dolayı bir çok malzeme, yiyecek maddesi gibi köye gelmiyordu. Köyde Rumlar ve Türkler karma olarak oturuyorlardı. Civar köylerden gelen silahlı Rum fanatikler Türkleri devamlı tahrik ediyorlardı.

Her ne kadar köyde Türk Mukavemet Teşkilatı'nın silahları olmasa da hem sayı hem de mermi bakımından yeterli değildi. O sırada köye Barış Gücü askeri gelmişti. Köyün problemlerini ve sıkıntılarını anlatmamıza rağmen bu konuda bize yardımcı olamadılar. Çaresiz olarak köyden başka bir arkadaşımı da alarak Lefkoşa'daki Türk Mukavemet Teşkilatı Komutanlığına bildirmek için geceleyin araziden yaya vaziyette yola çıkmıştık. Önce Tepebaşı, sonra Hisarköy daha sonra Dağyoluna gitmiştik. Ertesi gün komutana durumu anlatmıştık. Fakat bizim istediğimiz cephanenin kendilerinde de olmadığını, sıkıntı çektiklerini, bize yardımcı olamayacaklarını ifade etmişlerdi. Lefkoşa'da bir hafta kaldıktan sonra tekrar araziden dönmek arzusunda idik. Ancak oradaki Tepebaşılı bir arkadaş Tepebaşında kalan bir köylüsünün land roveri'nin Lefkoşa'da kaldığını ve eğer mümkün ise götürmemizi rica ettiler. Halbuki biz geldiğimiz gibi tekrar araziden gitme düşüncesinde idik. Ben arkadaşıma araziden gitmemizi önerdiğim zaman, bana " vallahi sen korkarsan Lefkoşa'da kal" demişti. O yaşlı ben ise gençtim. Ama ikimiz de milliyetçi idik. Onun korkmadığını ve land roverle gitmek istediğini görünce ben de gururuma yediremeyerek land rovere binip yol almaya başladık. Ancak land rover'in içerisine komutanın verdiği şifreli mektubu da köydeki komutana götürmek için saklamıştım. Dağyolu köyünden yola çıkmıştık. Daha önce Şirinevler köyü Rumların idaresinde idi. Şirinevlerden geçmiştik. Kılıçarslana girerken Rumlarla

karşılaşmıştık. Herhalde Şirinevler köyünden geçerken Rumlar bizi görmüşlerdi ve haberi ulaştırmışlardı. Rumlar on beş kişi idiler. Saat dört civarında sorguya çekilmiştik. Ambar gibi bir yerde tutuklu kalmıştık. Bize birkaç tokat bile atmışlardı. Karanlık çökmüştü yanımdaki arkadaşımın Akdeniz köyünden olduğunu ve kimlerden olduğunu da bildiği için fazla zorlamamışlardı.

Ben öğretmen olduğum için ve genelde bütün öğretmenleri T.M.T.'de üye oldukları için beni çok zorlamışlardı. Köyün içindeki EOKA merkezine götürmüşlerdi. O köyden olmayan iki tane istihbarat subayı gelip bizi sorguya çekmişti. Sorgulamalarda yine birkaç tane tokat yemiştım. Doğru söylemediğimi iddia ediyorlardı. Daha sonradan öğrendiğimize göre zaman aşımından arkadaşım ile Kılıçarslan köyü muhtarlığı ile EOKA'cılar arasında Rum istihbarat subayları öldürme amacıyla idiler. Köy muhtarlığından gönderilenlere öldürmeyin emri verilmişti. Çünkü Akdeniz köyünde kum ve çakıl ocakları vardı. Bizi öldürürlerse Türkler de onların serbest ve can güvenliği içinde köye giremeyeceklerini anlamışlardı. Rum muhtarlığın önerisi ile bizi merkezi ceza evine göndermeye karar vermişlerdi. O akşam saat on birde ceza evine gönderilmiştik. Üç gece sonra hapisane müdürü ile iki EOKA'cı bizi sorgulamak üzere gelmişlerdi. Beni ayrı sorgulama odasına götürmüşlerdi. Benim hakkımda bilgi toplamışlardı. Ben bir gece silahımla etrafı dolaşıyordum daha sonra köy kahvesine gitmiştim. Rumları görünce silahımı saklamaya çalışmıştım. Ama demek bu haber ta buralara ulaşabilmişti. Halbuki o akşam Rumu görürkenden silahı paltom ile örtmek istemiştım. Ama bütün çabalarımıza rağmen görmüşlerdi. Ben bunu EOKA'cılara inkar etmiştim. Köyde kasap ve manav yoktu. Köye yiyecek malzemesi, hatta hiç bir şey gelmiyordu. Çok acıktığımız için av tüfeğimle av hayvanı avlamaya çıkmıştım. Sonra bulamayınca

kahveye gitmiştim. Çay içiyordum. Yani görmüş oldukları benim ruhsatlı av tüfeğimdi diyerek onları ikna etmeye çalışmışım.

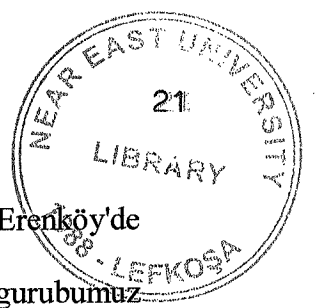
En sonunda onları inandırmışım. Esas Serdarlı köyünden olduğum ve orası Türk köyü olduğu için Rumca bilmiyordum. Daha sonra gelen bir Rum askeri de landroverde buldukları şifreli mektubu getirmişti. Bir de mektubun sorgusuna çekilmiştik. Mektuplar açık bir şekilde yazılmıyordu. Şifreli kelimeler kullanılıyordu. Mektupta " istemiş olduğunuz vida ve uç malzemesinin yapılmasına imkan yoktur. Üçüncü Kovan Beyi" yazıyordu. Bu mektubu benden tercüme etmemi istemişlerdi. Ben hemen arabanın benim olmadığını ve böyle bir şeyden de haberim olmadığını söylemiştim. Yorumumda Kovan Beyi şifresini ana arı olarak köydeki açlık ve yoklukla ilgili olduğunu söylemiştim. O anda aklıma bunlar gelmişti. Buna benzer mektupların daha önce çok ellerine geçtiğini söylemişlerdi. Biz seni söyletmesini biliriz dedikleri zaman çok korkmuştum. Benimle alay edercesine" arı oldunuz da bal mı yapacaksınız?" demişti. Hapishanede on dört gün kalmışım. On dördüncü günün sonunda Türklerin ellerindeki esir olan Rumlarla , Rumların ellerindeki esir olan Türkler'i verip takas etmişti.

Bana on dört gün , on dört ay gibi gelmişti. Hapisten çıktıktan sonra Lefkoşa'ya Cumhurbaşkan'lığında televizyoncularla röportaj yapmışık.

Ali Cemal AKGÜN

65

Akdeniz

1964 yılındaki bu anım Kıbrıs Mücadeleğinde önemli bir rolü olan Erenköy'de geçti. Gece vakti ordum ile Bozdağ'dan Erenköy'e çekilmiştik. On kişilik gurubumuz ile Erenköy'ün girişindeki sivri bir tepe üzerinde görevlendirilmiştik. Ertesi gün çarpmalar bütün şiddeti ile devam ediyordu. Öğleden sonra ise Türk Jetleri Erenköy semalarında bir görünüp kaybolmuştu. Jetlerin kaybolmasından hemen sonra Rumlar havan atışlarına büyük bir yoğunluk verdiler. Bizim elimizde ise onların havancılarına yetişecek menzilde ve özellikle silah yoktu. Grup olarak uçaklar gelip gitmişti. Rum atışları daha da şiddetlenmiş. Artık yapılacak hiç bir şey yoktu. Bizim için iki seçenek kalmıştı. Ya son kurşuna kadar mücadele edip son kurşunu kendimize ayıracaktık, ya da teslim olacaktık. Teslim olmayı kesinlikle kimse düşünmüyordu. Bunun üzerine geriye tek bir seçenek kalmıştı. Son kurşuna kadar mücadele edip son kurşunu kullanmaktı. Sıra son kurşunu nasıl kullanacağımız konusuna gelmişti. Herkesin kendisi için bir el bombası saklamasına karar vermiştik. Kullanma şekli ise emniyet timi çekildikten sonra herkes bombayı koynuna atacaktı. Fakat bu kararı aldıktan on dakika geçmemişti ki Türk jetleri yine görünmüştü. Rum mevzilerine ve mevzi gerilerine bomba yağdırıyordu. Bu sefer hepimizin yüzündeki hüznün yerini sevinç gözyaşları almıştı.

Aziz EMİNSEL

58

Tepebaşı

1964 yılı sonu 1965 yılı başında Rumların Türk mevzilerine yaklaştığına dair istihbaratlar geliyordu. Çobanlar da koyunlarını beklerken Rum askeri görüyoruz haberlerini bizlere ulaştırıyorlardı. Yaptığımız incelemeler sonucunda Rumların gece Türk mevzilerini gizlice dinlediklerini öğrendik. Yine Rum sızmasının olacağını anladığımız bir gecede pusuda bekliyorduk. Gece saat ikide tatbikat yapacaktık. Arkadaşım hasta olduğu için kalkamamıştı. Bunun için ertelemek zorunda kalmıştık. Rumlar gelip geriye dönmüşlerdi. Bizim hareket ettiğimiz zaman gün doğmuştu. Uzun bir yol gittikten sonra bitki örtüsü bol olan ormanlık, ağaçlık bir yere gelip, durmuştuk. Ben "Burada mevzilenelim" dedim. Çünkü bu yerden sonra düzlük ve daha sonra da sık bir orman başlıyordu. Orada neler olduğunu bilmediğim için mücahidimi riske atmak istemedim. Orada mevzilendik. Zaten kendi mevzilerimizden uzakta idik. Angolemli Salih isminde bir mücahidimizin gözleri çok keskin idi. Karşımızdaki tepede olan Rum askerini görmüştü. Ben görmek için dürbünü istemiştim. Ama dürbünsüz bile görebilmişim. Çünkü dürbünümüzü mevzide unutmuştuk. Mücahidime Rumların yerini göstererek onları mevzilendirdim. Daha sonra geri çekilmeyi planlıyorduk ki Rumlar bizi yaylım ateşine tuttular. Ben hemen emir verdim ve biz de onlara karşılık vermeye başladık. Onbeş-yirmi dakika kuvvetli bir çatışma oldu. Ölüm ve yaralı olmadan geri döndük. Az miktarda mücahidim ve silahım vardı. On-onbeş tane seçilmiş mücahidim ve iki-üç tane tabanca, makineli tüfek, beş yüz- altı yüz kadar mermi yakmıştık. Bu bizim için büyük bir kayıptı.

Yaşar ABBASOĞLU

58

Lefke

Lefke Avrupa Üniversitesi'nin olduğu yer Rum mevzisi idi. Türk mevzisi de hemen karşılarında idi. Rumlar bizim mevzilerimize taciz atışı yapıyorlardı. Ama Birleşmiş Milletlere, Türklerin onlara ateş açtığı şikayetinde bulunuyorlardı. Bu arada Rumlar'ın ateşini durdurmak için cevaplandırmak zorunda kaldık. Boşa atacak mermimiz yoktu. Görmeden atamazdık. Beş ,altı mermi attık. Barikat İngiliz maden mühendisi gelmişti. Barikattaki Rum asker korkusundan kulubeden dışarı çıkmıyordu. Çıksa vurulacak diye korkuyordu. Rum askeri şöföre barikatı onun açıp, geçmesini söylemişti. Biz onları çok uzak bir mesafeden seyrediyorduk. Hatta arabadakileri bile görmüyorduk. Şöför arabadan inip tam barikatı açacağı sırada ateş edip onu vurduk. Sonradan öğrendiğimize göre şöför İngiliz maden mühendisinin arabasını kullanan bir kadındı.

O zamanlar Lefke ve civarında bin sekiz yüz otuz beş mücahit vardı. Bunlar Bağlıköy, Erenköy, Çamlıköy, Gaziveren, Doğancı, Taşpınar ve Lefkede'ki mücahitlerimizden oluşuyordu. Silah sayısı ise yirmi beş- otuz adet idi. İki makineli tüfek, beş-on tabancamız vardı. Yani çok sayıda mücahidimizin olmasına rağmen, az sayıda silahımız vardı. En etkili bir şekil de vatanımız için elimizden geleni yapmaya çalışıyorduk. Bu binlerce insan içinden sadece elli kişi seçmiştim. Bunlar, titizlikle, kontrolden geçirip tam tesisatlı asker haline getirilmişti. İlk defa adada üniformalı asker mücahit oluşturulmuştu. İngilizlerden kalma çelik başlık ve telsizlerden yararlanılmıştı. Her yönüyle dört dörtlük bir hale getirilmişti. Eğitim ve gerektiği yerde hazır olacak şekilde yetiştirmiştim. Telekomünikasyon Dairesi Lefke'de idi, haberleşme kolay bir şekilde sağlanıyordu.

İngiliz birliği bizim mevzilerin olduğu yere gelmişti. Askerler ayrı, kumandanlar ayrı duruyorlardı. Doğru benim yanıma geldiler. Niçin ateş ettiğimizi sordular. Biz

de onlara Rumların ateş ettiğini söyledik. Ama inanmadılar. Bu kişiler kırmızı bere ve üniformalı idiler. Bundan dolayı karşıdaki Rum onların İngiliz birliğinden olduğunu anlayabilirdi. Bereyi çıkarmasını ve biraz öteye Rumların onu göreceği bir yerde durmasını söyledim. O da aynen beresini çıkartıp biraz öne çekildi. Rumlar onu görür görmez ateş etmeye başladılar. Ben korkumdan arkasına ne olur ne olmaz , kör kurşun belli olmaz diye saklanmışım. İngiliz birliği durumu bu olaydan sonra iyice anlamıştı. İki asker bırakıp gitmişlerdi. Rumları izlerken benim üstüme toprak düşmüştü, ilk önce nereden geldiğini anlamamıştım, sonra arkadaşımın söylediğine göre başımın üstünden bir kurşun geçip, kıl payı arkadaşımın ceketinden geçip gitmişti.

Yaşar ABBASOĞLU

58

Lefke

Erenköy çarpışmalarının olduğu dönemde Erenköy'e saldırılarında üniversite gençliğimizin yokolaya başladığı zamanda Türk askeri imdadımıza yetişmişti. İki Yunan hücumbotu Erenköy'e Rum birliğine takviye amacıyla giderken uçaklarımız tarafından tesbit edildi. Hücumbotların limanda bulunan yabancı gemilere sığınmalarına rağmen uçaklarımız tarafından batırıldılar. Bu arada maden yükselme tesisi uç kısmına yerleştirilen bir uçaksavar ile uçaklarımıza ateş edilmekte idi. Bir anda uçaklardan bir tanesinin havada ateş aldığını gördük. Uçak Güzelyurt istikametine doğru alçalarak, yanarak düşüyordu. Bir anda pilotun uçağı terkettiğini gördük, uçak bir kaç saniye sonra yere çakılmıştı. Pilotumuz Cengiz Topel'in sandalyesi denize kendisi de paraşütü açılarak gayet rahat bir şekilde on beş metre batısına yol ve deniz arasına indiğini gördük. Ben hemen telefona koşmuştum. Komutana durumu bildirmiştim. Cengizköy'deki mevzilerimizden güzel bir yaklaşma istikameti üzerinde ve pilotumuzun sağsalim indiğini bildirerek bir emir bekledik. Genç komutan ise bana "Heyecana gerek yok, kartallarımız havada uçarken bize görev düşmez, sakın olunuz" demişti. Şehit yüzbaşı Cengiz Topel yarım saat sonra gözümüzün önünde oraya yaklaşan bir Yunan askeri aracından iner. Yunanlı asker tarafından önce vurularak yaralı bir şekilde esir alındı. Birleşmiş Milletler askeri pilotumuzun sağ olduğunu ve Yeşilyurt (Pendaya) Hastahanesinde olduğunu bildirirler. Bir kaç gün sonra da bize aklın alamayacağı şekilde işkence ile tırnakları sökülerek, başında korkunç yaralar açarak çivilenmiş cesedini verdiler.

Yaşar ABBASOĞLU

58

Lefke

1965 'DE YAŞANAN CANLI HATIRALAR

1965 yılında bölgemize ilk defa iki adet altmış milimlik havan topu dedikleri silah gönderilmişti. Onlarla birlikte bir kasa da on iki adet mermi gönderildi. Elimizde mermimiz çok azdı. Bölgede en modern bir sanat okulu vardı. Kıbrıs'ın en modern sanat okulu idi. Havan mermilerini bu okulda yapacağımızı düşündük. Aslında her imkanımız vardı. Döküm ve törna imkanlarıyla bu mermileri yapabiliydik. Öğretmenler ilk bu işe karşı çıktılar. Sonra ikna edip mermilerimizi yapmaya başladık. Patlayıcı madde koymadan atış yapmıştık. İstenilen sonuç alınınca tarih sahnesinde denemeler devam etti. Her denemeden sonra patlayan mermilerin parçaları toplanıp inceleniyordu. Görülen hataların giderilmesi süreti ile tekrar deneniordu. Artık denemelerimizin sonlarına yaklaşmıştık. Ancak son yaptığımız denemelerde patlayan parçaların tetkikinde set barutu ile esas mermi içindeki tahrik maddesi arasında dökümden dolayı boşluk olabileceğini tesbit ettik. Bu durum merminin namluya atılması anında set barutun ateşlendiği zaman patlama ihtimali olacağını göstermekte idi. Bu tehlikeyi de gidermek için çelik bir gömlek imal etmeyi düşündük. Bunu da yaptıktan sonra seri imalata geçebilecektik. Mühendis arkadaşım ile bir defa daha deneme yaptıktan sonra bu işi yola koyduk demektir. Aramızda geçen bu konuşmayı dinleyen sanat okulu öğretmenleri kendileri denemek ister. Bunu kendi icatları olduğunu söylemek için istemişlerdi. Bir gün akşam üzeri bir patlama duydum. Havan mermimiz patlamıştı. Hemen okula gittim. Bize çok yardımcı olmak isteyen Kemal Özalpar sonradan kendini kahraman göstermek için şehit olmuştu. Adamın paramparça olduğunu görmüştüm.

Yaşar ABBASOĞLU

58

Lefke

1968 'DE YAŞANAN CANLI HATIRALAR

1968'de Ankara Üniversitesinde öğrenimimi sürdürüyordum. İlk defa 1968 yılında Türklerin 1963'de terkettiği köyümüzü görmek için yanımda bir arkadaşımın köye gitmiştik. Köyümüzde Rum ve Türkler karışık oturuyorlardı. Ama mahalleleri ayrı idi. Köyde bir Türk mahallesinden geçip geri dönecektik ki yolun kenarında Vangilyu adında kırk, kırk beş yaşlarında daha önceden çok iyi tanıdığım evde kalmış kız kurusu bir Rum kızını gördüm. Konuşmak için durduğum zaman bize ilk sorusu şu oldu; " Ne geldiniz be bu köye, köy bizimdir." Yanıt vermeden ayrıldık. Fakat içimde hep bir ukte olarak kalmıştı.

1974 Harekatından sonra bir müddet önce köye yerleşmiş olan yakınlarımızı ziyarette gelirken hep aklımda köye gidip konu Rum kızını bulup ona "Bu köy bizimdir sen burada ne yapıyorsun?" diye sormayı düşünüyordum. Köye vardığımızda onu aradım. Fakat kaçmıştı, bulamadım.

Aziz EMİNSEL

58

Tepebaşı

1971 'DE YAŞANAN CANLI HATIRALAR

1971-1972 ders yılında Haydarpaşa Ticaret Lisesinde Öğretmen idim. O dönemde Ticaret Lisesi Saray Önünde vaktiyle Paşa'nın manikası olarak inşa edilmiş sonra Victorya Kız Lisesi daha sonra da Lefkoşa Türk Kız Lisesi olarak kullanılmıştı, bina tehlikeli diye Kız Lisesine başka bir bina inşa ettirdikten sonra bu binaya Ticaret Lisesi taşınmıştı. Teneffüs zili çaldığı zaman nöbetçi öğretmenlerin en büyük görevi merdiven başlarına koşmak, merdiven başlarını tutup öğrencilerin koşmadan merdivenlerden inip, çıkmalarını sağlamaktı. Çünkü merdivenler yıkılmak üzereydi. Tüm bu zor şartlara rağmen öğrencilerime faydalı olmaya çalıştım.

O dönemde lise iki ve üç öğrencileri alarm olduğu zaman derslere askeri üniforma ile giriyorlardı. Ben dahi herkes her an olası bir olay bir saldırı korkusu içinde derslerimizi sürdürüyorduk.

Aziz EMİNSEL

58

Tepebaşı

1974'TE YAŞANAN CANLI HATIRALAR

1974 1. Harekatında polis lojmanlarının olduğu bölge yani Küçük Kaymaklı'da çarpışmalar başlamıştı. Ben uçaksavar kullanıyordum. Onun bozuk olduğunu anladım. Komutanıma söylediğim zaman ise hakarete maruz kaldım. Bu beni yıldırmadı. Bozuk olduğunu bildiğim halde kullanmaya çalıştım. Ama bozuk olduğu için işime yaramadı. Bunun üzerine tekrar mevziye gidip silahımı aldım ve savunmaya geçtim. Rumlardan bize toplarla karşılık geliyordu. Çok zor bir durumda idik. Telaşlıydım ve moralimde bozuktu. Rumların tankı sabit bir yerde kalmıştı. Bize toplarla ateş ediyorlardı. Ben hemen mevzimin yanındaki telefon kulubesine, telefonun çalışıp çalışmadığına bakmak için elimi uzatmıştım ki bir bomba gelip mevzimin olduğu torbalara rastgeldi. Torbalardan çıkan toprak ve çakıltaşlarının sıçramasıyla yüzüme ve telefona uzattığım koluma isabet etti. Kanlar içinde kalmıştım, ama farkında değildim. En sonunda arkadaşlarım beni kanlar içerisinde görünce telaşlanmışlardı. Hepsi bir ağızdan "Yaralandın mı?" diye bağırmaya başlamışlardı. Elimini yüzüme götürdüğüm zaman kolumun ve yüzümün kanlar içinde olduğunu gördüm. Sonra beni alıp eski Lefkoşa hastahanesine götürdüler. Hastahane kapısında bayılmıştım. Ondan sonrasını hatırlamıyordum. Meğerse barut zehirlenmesi olmuştu. Dört saat hiçbirşey hissetmeden uyudum. Kalktığım zaman ise tekrar görevimin başına gitmek istedim. Buna doktor izin vermedi. Ancak evime dinlenmek için izin alabilmişim. Evime girdiğim zaman beni o halde gören çocuklarım ve hanımım korktular. Benim vurulduğumu zannettiler. Sonra durumu onlara anlattım. Yine üç aydır göremediğim babam, köyden tesadüf eseri o gün bize gelir. Çocuklar ona yaralandığımı söylerler. Ama ben konuşacak durumda değildim. Halen bugün dudağımın üzerindeki yara izi duruyor, onu ancak bıyıklarım ile kapatabiliyorum.

Aziz EMİNSEL (58)

Halkın Sesi Gazetesinde baş sayfasında çıkan "Girne Milletvekili Halil Fikretler ve iki çocuğu yakılarak öldürüldü" haberi ile beni tanıyanlar, başta ailem ve köylüm derin bir üzüntüye, yasa boğulmuşlardı. Ailemden ayrı olduğum için zaten sağ mı ölü mü olduğumdan şüpheliydiler. Haberin çıktığı gün mevzilere gazete gönderilmemişti. Çünkü mücahitlerimiz bu yazıyı okuyup ümitsizliğe kapılabilirlerdi. Tabii bu yazının aslı yoktu. Bunun üzerine ben ailemin yanına Lefkoşa'ya gidip sağ olduğumu kanıtlamak zorundaydım. En sonunda Lefkoşa'ya gittim ve haberin yalan olduğunu kanıtladım.

Halil FİKRETLER

88

Tepebaşı

1974'e geldiğimiz zaman bizim haberimiz olmadan köyü boşaltmamız için emir geldi. Benim karşı çıkmama rağmen sözümü geçirtemedim. Rumlar bu duruma müdahale etmediler. Gelen emirle köy boşaltılıp Hisar Köye taşındık. Hisar Köye gittiğimiz zaman tecrübemiz yoktu. Bizi kontrol etmeye bir Rum; bir Türk; bir de İngiliz gelirdi. Barış Kuvvetleri belirli günlerde gelip şikayetlerimizi dinlerlerdi. İlk önce mevzilerimiz yoktu. Sonradan ev kenarlarına mevzi yaptık. Mevzilerimiz varillerden oluşuyordu. Hava soğuk olduğundan askerlerin ısınmaları için ateş yakıyorduk. Köye gelen bir Türk komutan bu tecrübesizliğimize çok kızdı. Derhal mevzilerimizi köyün dışına çıkarmamızı emretti. Bütün gece mevzilerimizi nereye taşıyacağımızı düşündük. Sonunda geri çekildik. Rumlar ise Hisar Köye Türk askerinin geldiğini düşündüler. Artık mevzilerimizde nöbet tutuyorduk. Nihayet teşkilatta olanlara hizmet verilsin diye bir kişiye sürüş ehliyeti verildi.

Hisar Köyden on mücahidin Boğaz'a gitmesi için emir verildi. Yine karşı çıkmama rağmen dinlenilmedim. Sonunda gidildi. Köyde kalacak olanları herhangi bir olay karşısında kim savunacaktı, düşünülmemişti. Ben de üç sene sonra başka görevlerle Lefkoşa'ya gittim. Biz Hisar Köyden kaçınca cephe bozulmuştu. Tekrar bizi Hisar Köye gönderdiler. Herşeyi yatıştırıp bir sene daha orada kaldık. Ondan sonra Boğaz'dan birini gönderdiler, oradaki işleri yürütmesi istenildi. O da eğer hanımımı öğretmen yaparsanız işlerinizi en iyi şekilde yürütürüm dedi. Bu önerisini kabul ettik. 1974 yılına kadar öyle kaldı. 1974 yılında Tepebaşı'na geldik. Doksan beş kişi esir alındı. Bazı kişiler esir alınacağını bildiği halde bize haber vermediler. Ben de esir alınmış idim. Benim şu an oturduğum mahalleye kadar getirildik. Bizi Türk okuluna götüreceklerdi. Ben hemen oradaki komutana şöyle dedim; "Duyduğuma göre Rumlar, Türk okulunu harap etmişler. Onun için Türk okuluna gideceğimize Rum okulu-

na gidelim." Ben bunu kendi can güvenliğimiz için söylemişim. Çünkü Türk okulu heran bombalanabilirdi. Ama Rum okuluna herhangi bir saldırı olamazdı. Türk okuluna gidilmişti. Atatürk resmi kırılmıştı, yerde atılı duruyordu, bu ilgimi çekmişti. Hepimizi bir odaya götürdüler. Kadınları ayırmak istediler. Ben yine onlara karşı çıktım. Rumlar da kadınlara sordum dediler, ben onlara kabul etmemelerini söyledim. Çünkü ayrılırsalar kadınlara tacizde bulunabilirlerdi. Kadınlarımız da kabul etmedi. Geceyi birlikte Rum okulunda geçirdik. Sabah bir Yunan zabiti geldi, rütbeleri kapalı idi. Etrafı dolandıktan sonra yanımda durdu. "Halil Fikretler kimdir?" dedi "Benim" dedim. "Sen Rum düşmanısın" dedi. Ben bunu kabul etmedim. Rumları kurtardığımı söyledim. İngilizler, Rumlar'a bomba atmıştı. Ben de bilmeyerek haber verdim ve kurtarmış olmuştum. Beni dinledikten sonra "Tamam, tamam yakında göreceğiz, kimin Rum düşmanı, kimin de Türk düşmanı olduğunu" dedi. Ertesi gün yedi silahlı kişi geldi. Ben muhtar olduğum için yine beni çağırmışlardı. Okulun arkasına çektiler "Silahları nereye koydunuz?" diye sordular. Ben " silahımız yok, silahımız olsaydı köyden kaçmazdık" dedim. Daha sonra bana Akdeniz'de silah olup olmadığını sordu. Orada da silahın olmadığını söyledim. Akdenizde bir silah bulmuşlardı. Ben de onlara Akdeniz köyünde silah veya teşkilatın olmadığını, buldukları silahın Rumlara ait olduğunu ve kaybettiklerini söyledim. Hisar köyde de silahın olup olmadığını merak ederler. Ben de Hisar köye gitmemeleri için orada çok sayıda silahın olduğu yalanını söyledim. Biraz öteye çekilmemi söylediler. İşareti ile orada esir olarak bulunan herkesin başının üstüne korkutmak için ateş açtılar. Benden sonrakileri sorguya çekmek için beni yere yatırdılar. Başıma piyadeyi dayadılar. Kımıldarsam vuracaklarını söylediler. Oğlum Ahmet'i ,daha sonra Kemal Kararlı'yı sorguya çekerler. Hatta oğlum

Ahmet'e iki tokat atarlar. Kemal Kararlı rumca bildiği halde korkusundan konuşamadı. Oğlu Hasan Türkiye'de okuduğu için gizlice kaçtığından haberdar değildiler. Aynı zamanda köyün aydınlarından Halil Sadrazam da kaçmıştı. Kemal Kararlı konuşamayınca "nalet olsun senin gibi komutana da" dediler. Sonra onları serbest bıraktılar. Beni yerden kaldırdılar ve içeriye gönderdiler. Çok iyi hatırlıyorum, üzerimdeki toprakları bile silktiler. O sırada hayvanları olanlara hayvanlarını yedirmeleri için izin veriyorlardı. Türk kadınlarının hazırladıkları yemekleri yiyorlardı. Yirmi beş gün esir kalmıştık. Rumlar köyü boşaltsın diye emir gelmişti. Onlar birlikte gitmemizi istemişlerdi. Ben bir defa köyden ayrılmıştım, bir daha da köyden kesinlikle ayrılmazdım. Onların amacı bizi koz olarak kullanmaktı. Rumlar bize "Allah ile canınız ve evleriniz" dedi. Sözde bizi kurtarmak istedikleri için birlikte gitmemizi önermişler. Ben de kendi evime gideceğimizi söyledim. Orada bulunan herkese benim evim dışında başka evlere gitmemelerini söyledim. Sabire hanım ve Laptalı'nın evlerine gidilmişti. Aradan çok saat geçmeden ayak sesleri işittim. Yola atıldım ve viranelerin içine sığındım. Rumlar gelip beni çağırdılar, konuşmamız gerektiğini söylediler. Benim cevap vermeyeceğimi anlayınca kaçtılar. Ertesi gün saat onbirde Türk askeri gelmişti.

Halil FİKRETLER

88

Tepebaşı

19 Temmuz'u 20 Temmuz'a bağlayan gecede Şehit bir arkadaşım Doğru Yol diye bilinen bir tepede askerlik görevini sürdürüyordu. Yine 20 Temmuz Barış Harekatı dolayısıyla takviye birlik olarak çağırılan seferi personelle nöbet tutarken Girne açıklarından da gemilerin çıkarma yapmaya çalıştıklarını seyreliyorlarmış. Dolayısıyla nöbeti de bir seferi personel, bir de mükellef personel olarak birlikte tutuyorlardı. Seferi personelin yorgun olduğu düşüncesiyle, ilk önce mükellef arkadaş nöbetini tutuyor. Diğer seferi personel arkadaşına uyumasını ve yorulduğu zaman onu kaldıracğını söylemişti. Seferi asker biraz uyuduktan sonra kendisini uyandırmayı beklerken mükellef arkadaş hiç onu uyandırmamış. Düşünmüş ki kendi gerçekten bir asker ve görev yapabiliyor. Bütün nöbeti yalnız başına kendisi tutmuş. Nöbet bittikten sonra geri koğuşa döndüğü zaman bu günkü Ciklos diye bilinen mevkiden Rum askerinin Doğru Yol sırtlarına yaptığı taaruz neticesinde Rum askerleri tarafından arkadaş şehit edilmişti. Cenazesi de kurda kuşa yem olsun diye birkaç arkadaş ile birlikte uçuruma yuvarlanmıştı. Cenazeleri aşağı yukarı bir hafta sonra yine bir taaruzdan sonra hayatta kalmayı başaran arkadaşları tarafından bulunmuş.

Bu günkü Boğaz şehitliğine defnedilmişlerdir.

Adem SADRAZAM

Tepebaşı

1974 Yılı Birinci Barış Harekatı'nın içinde yaralı ve şehit olan Türk askerlerinin cesetlerini sarmak ve hastahanede kullanmak maksadı ile sivil savunma elemanları Lefkoşa'da ev ev dolaşıp çarşaf topluyorlardı. Bu arada dayımın kızının da kapısını çalıp ondan da çarşaf istemişlerdi. Ona ne amaç için kullanacaklarını anlatmadıklarından genç kız heyecana kapılmıştı, çünkü kocası Boğaz Tepe'de komutan idi. Kocasının şehit olduğunu zannederek kalp krizi geçiriyor. İmkansızlıklar ve olanaksızlıklar içerisinde o günlerde kendisine yapılan tüm müdahalelere rağmen kendisine gelemiyor. Arkasında altı aylık bir bebek ve kocasını bırakıyor. Bunun üzerine bir aile o zor günlerde yasa boğuluyor. Aynı evde o günlerde birlikte oturdukları bekar genç kız kardeşi de onun acısına dayanamayarak ani olarak o da kalp krizi geçiriyor. Aynı hafta içerisinde hayata gözlerini yumuyor. O günlerde askerlik görevini yerine getiren kardeşleri de iki kız kardeşini toprağa verdikten sonra acılar içerisinde mevzilerinden Rum askerlerine ateş açmıştı. Rum askeri de Türk mevzilerinin yerini açılan ateş sonucunda tesbit ettiği için üzerlerine havan atışı açıyorlar. O da üç gün içerisinde Rumların açtığı havan mermisiyle şehit düşüyor. Askerde olan babalarına bu haber onun da heyecana kapılmaması ve başına bir olay gelmemesi için söylenmiyordu. Aradan günler geçince ona şehit oğlunun eşyaları, kol saati gibi şahsi eşyalarını teslim etmişlerdi. Bunun üzerine ne olduğunu anlayamamış ve askerlik görevinden terhis edilmişti. Derin acılar içerisinde idi.

Yıllar sonra bu acıları yaşayan baba bugün kendini bilmez bir durumda hayatını sürdürmeye çalışıyor. On beş gün içerisinde üç çocuğunu kaybeden bir baba ancak böyle bir durumda olabilir.

Adem SADRAZAM

Tepebaşı

15 Temmuz 1974 Pazartesi günü Limasol'a bağlı Düzkaya köyünden saat altı'da Lefkoşa'ya gelmek üzere yola çıktık Lefkoşa şehrine giderken arabamız Rum polisleri tarafından durduruldu. Şöförden ehliyet ve ruhsatını istediler. Tüm yolcuları da kontrol ettikten sonra geçişimize izin verilmişti. Sabah saat yedi kırk beş'te Lefkoşa'ya Türk kesimine girmiştik. Ben Maliye dairesinde, Maliye memuru olarak çalışıyordum. Saat sekizde her zamanki gibi iş başı yapmıştık. Arkadaşlar arasında bir tedirginlik vardı. Saat dokuz on beş civarında Rum tarafından silah sesleri işitmiştik. Bütün arkadaşlarla sokağa fırladık. Sokaklarda Makarios'un öldürüldüğü ve Cumhurbaşkanlığının darbeciler tarafından işgal edildiğini öğrenmiştik. Bu belirsizlik o gün ve ertesi gün devam etmişti. Çarşamba günü Makarios'un öldürülmediği ve İngilizler tarafından önce Bafa sonra da İngiltere'ye kaçırıldığı basın aracılığı ile duyuruldu. Bu haber Rum basını tarafından da tehir edilmişti. Perşembe günü yine işe gitmiştik. Saat on civarında Bayraktarlıktan gelen bir emirle bütün memurlar her kes terhis edildiği birliğe katılmak üzere daireyi terk edecekti. Benim terhis edildiğim birlik Limasol ocağına bağlı Malazgirt Tabur Komutanlığı idi. Birliğime ulaşmak için önce Limasol'a daha sonra da komutanlığımın bulunduğu Düzkaya köyüne gitmem lazımdı. Bu mesafe yaklaşık yetmiş beş kilometre idi aynı zamanda Rumların kontrolünde bulunan bölgelerden geçileceğinden güvenli değildi. Önce gitme taraftarı değildim. Bu niyetimi müdürüme bildirmiştim. Bana verdikleri yanıtla, emir gidilmesi yönündedir. Birliğine katıl denilmişti. Lefkoşada'ki site diye bilinen karargaha gitmiştim. Karşımda yine daire müdürüm Peker Turgut Bey'i buldum. Ancak dal 1 Mustafa Muhtaroglu'na Limasoldaki birliğime katılmamın güvenli olmayacağını arzetmiştim. Sayın Mustafa Muhtaroglu rütbesi dal 1 sivil hayattan, Çetinkaya camiasından tanıdığım birisi olaraktan talebimi kabul etmişti.

Beni 30. Bölüğe göndereceğini söylemişti. 30. Bölüğe göndermesinin sebebi ise takım komutanı Erdoğan samimi arkadaşımıydı demişti. Ayrıca Süleyman Eren de oradaydı. Böylece bütün arkadaşlar birlikte olalım demişti. 30. Bölüğe katılmak amacı ile yaya vaziyette siteden yola çıkmıştım. Girne Kapısına gelmişim. Girne Kapısından tekrar şehitler abidesi önünden Osman Paşa Caddesinin sonunda bulunan sarı taştan bir binada Erdoğan Bey tarafından karşılanmışım. Erdoğan Bey bana Mustafa Muhtaroglu'nun gönderdiği kişi sizmisiniz? diye sormuştu. Evet demiştim. Ben bu birliğin takım komutanıyım, sizi bana emanet ettiler demişti. En son kullandığım silahı sormuştu. Benim en son kullandığım silah havandı. Havan atıcılığında birincilik dahi almıştım. Benim bir deftere adımı, şanımlı kaydederek , bu gün Lefkoşa'da Köşklüçiftlik'te Toros binasının arkasında bulunan boş arazide koğuşlanmışım. Havan takımına 18 Temmuz 1974 yılında katılmışım. Önce havan mevzilerinin olmadığını tesbit etmiştik. Bu boş arsaya mevzilerimizi kazmaya başlamıştık ben havan mevzimi gereği gibi kazmıştım. Birlik komutanı Şener Enver akşam üzeri saat altıda bizi ziyaret etmişti. Ben ve iki arkadaşımın mevzisini çok beyenmişti .Diğerlerine de örnek göstermişti. O gece ilk nöbetimi saat gece on ikiden sabah saat altıya kadar tutmuşum. Nöbetten çıktığım zaman yine arkadaşım o civarda istirahat etmeye çalışmıştık. Radyodan haberleri dinlemekle zamanımız geçiyordu. 20 Temmuz sabahı saat beşte mevzide tanıştığım Esman Ali arkadaşım beni uyandırarak : "Mustafa kalk! Bu tarihi anı görmelisin" demişti. Uyandığım zaman sokağa fırlamıştım. Lefkoşa'dan Beşparmak dağlarına baktığım zaman gökyüzünün paraşutlerle dolu olduğunu, aynı zamanda guruplar halinde helikopterlerin havada uçtuğunu ve hemen akabinde jet uçaklarının üzerimizden geçerek Rum tarafını bombardımana tuttuklarını görmüştüm. Bunun üzerine

mevzilerimize girmiştik. Atış serbesttir, komutunu aldık. Ben havan silahını makarına fabrikasının önündeki dere içerisindeki Rum mevzilerine hedef tutmuştum. İlk mermiyi heyecanla ve telaşla atmıştım. Karşıdan gelen silahlarla ,atışlarla mevzilerimizi terketmiştik. Her birimiz bir evin içine sığınmıştık. Bu noktada, aldığımız bir habere göre Ortaköy'den atılan bir işaret fişegi ile havan mermilerimizin olduğu yer Rum tarafına tesbit ettirilmişti. Aramızda bir casusun olduğu ortaya çıkmıştı. Ondan sonra çarpışmalar tüm bölgelerde ve mevzilerde de devam ediyordu. Geceye kadar bu böyle sürdü. 21 Temmuz tarihinden A 4 mevzisine geçmiştim. Bulunduğum mevzi dere içerisinde, yarım inşaat bir evin ön balkonunda idi. A 4 mevzisinde yetmiş dört adet mermi atmıştım. Ancak Rum tarafında İtalyan elçiliğinin üst katında havalandırma deliğinden bizim tarafı rahatsız ediyorlardı. Yanımdaki arkadaşımın piyadesini almıştım. Yardımcımı da A 4 mevzisine brakarak yer değiştirmiştim. Dum dum kurşununun geldiği mevziye üç el ateş etmiştim. Ondan sonra da bir daha oradan bir kıpırdama duymamıştım. Bizim mevzinin Türk kendi mevzilerimize baktığımda apartman katının üzerindeki mevzide mükellef askerliğini yapan bir asker vardı. Rum tarafından yapılan uçaksavar atışlarla mevzi yanmaya başlamıştı. Asker kolunu mazgal deliğinden çıkararak söndürmeye çalıştığını, ateşten kolunun yandığını görmüştüm. Çarpışmalar sonucu Rum tarafından yapılan havan atışlarında emniyet timlerini heyecandan açamadıkları için patlamadığını görmüştüm.

Her iki tarafta da ateşkes olmuştu. Doğal olarak her iki taraf mevzilerinde askerler arasında bir rahatlama olmuştu. Bu sırada Rum tarafındaki mevziden Rumlar bize seslenmişti. Bizden üzüm istemişlerdi. Biz de onlardan sigara istemiştik. Onlardan bir kişinin bizim tarafa , bizden de bir kişinin onların tarafına gideceğini ,

vereceğimiz ve alacağımız eşyaları takas edecektik diye antlaşmıştık. Antlaşma sağlanmıştı. Rum askeri elinde sigaralar ile karşımızdaki dereye gelerek bizim tarafa çıkmıştı. Bizden ise cesaret edemiyorlardı aramızdan Rumca bilen tek arkadaşımızı zorla elden ayaktan tutup göndermiştik. Rum askeri sigarasını vermişti. Türk askeri de bunun karşılığında üzümleri vermişti. Tokalaşıp, öpüşüp ayrılmışlardı. Mevzilere girmişlerdi ki hemen atışı başlatmıştık. Ölen olmamıştı. Bu arada bütün Lefkoşa mevzilerinin atışa başladığını tesbit etmiştik.

21 Temmuz tarihinde tekrar mevzilerimize istirahata çekilmiştik. Saat on bir de mücahitlerin dinlenmekte oldukları bir anda aramızdan genç olanlarımızı seçerek, Cahit Tilki'nin evinde toplanmamızı istemişlerdi. Bu ev Köşklüçiftlik'te , Dereboyunda golf sahasının olduğu bir evdir. Onbir kişiden müteşekkil üç manga terhis edilerek bize bomba vermişlerdi. Golf sahası üzerinden gündüz saat onbirde Rum mevzilerinin üzerine hücumla kalkıştık. Ancak birinci manga hücumla kalktığı zaman karşılıklı atışlar devam ediyordu. Birinci manga hücum etmişti. Arkasından ikinci manga hücum etmişti. Ben de üçüncü mangada bulunuyordum. Bu üç manganın başında bölük komutanı İbrahim Latif bulunmakta idi. Birinci mangaya hücum emri verildiği zaman bölük komutanı en önde idi. Bu hücumun isabetsiz olduğu yönünde kanaatı bulunduğundan sinirleri gergindi. O andaki , bu hücumun yapılmasını istememişti. Çünkü bölgeyi tam olarak tanımıyordu.

Üçüncü mangada bulunduğum için hedefe doğru koşmamıştım. Dereboyu'na gitmeyi tercih etmiştim. Dört yüz, beşyüz metre ilerledikten sonra Birleşmiş Milletlerin, Kanada askerlerinin görev yaptığı binanın önüne gelmiştim. O askerler bizi bulundukları kulubeden izliyorlardı. Beni ikaz etmişlerdi: "Yaptığınız bir deliliktir. Çünkü Rumlar mevzilerinde bulunuyorlar. İçeriye gel!" diye beni içeriye

davet etmişti. Ben de kendisine pek güvenmediğim için girmemiştim. Üzerinden yol geçen bir köprünün altına sığınmışım. Çarpışmalar tüm şiddeti ile devam etmekteydi. Vurulan ve yaralananlar çok dehşet bir şekilde bağırmakta idiler. Ondan sonra akşam üzeri birliğimize dönmüştük. İçeriye girdiğimizde ben yolda gelirken derenin içerisinde bir silah bulmuştum. Bu silahı karargaha götürmüştüm. Ambar emiri Tansu Bey'e bu silahın kime ait olduğunu sormuştum , bana çok sinirli bir şekilde cevap vermişti. " Ortalık yandı sen neyin peşindesin?" dedi. İçeriye toplandığımızda sınırdaki bir apartmanın en üst katına çıkarak mikrofonla İbrahim Latife geri dönsün diye çağrıda bulunmuştuk. Tüm uğraşlarımıza rağmen dönmemişti ve bulunamamıştı. Diğer yedi kişi şehit arkadaşlarımızı toplamıştık. Onları hemen hastahaneye göndermiştik. O gece birliğimizde çok büyük telaş ve moral bozukluğu vardı. Geceyi hiç uyumadan geçirmiştik. Sabah olunca tekrar görev değişikliği yapmıştık. Ben yine A 4 mevzisine gitmişim. Öğleye kadar A 4 mevzisinde çarpışmıştık. Öğleden sonra Rumların mevzilerini terk ettiklerini duymuştuk. Derenin karşı tarafına Rum mevzilerine geçmiştik. Rum mevzilerine geçtiğimizde yer yer kan izlerini görmüştük. Hemen Rum tarafına doğru mevzi yapmaya başlamıştık. Mevzileri yaparken sağdan, soldan bulduğumuz tahtaların üzerindeki bir çiviye basmışım. Bana hastahaneye gitmemi önermişlerdi. Köşklüçiftliğe geldiğimde arabasının benzin tankından benzin çıkarmaya çalışan bir adam Ridra Palas yönünden gelen bir mermi ile yere yığılmıştı. Ben bu olayı görünce çok etkilenmişim. Tekrar yaya bir şekilde mevzime dönmüştüm. Ondan sonra mevzime geri döndüğümde ayağımın şişmeye başladığını görmüştüm. Ertesi gün sabah yine hastahaneye gitmek için yola çıktığımda Girne kapısına geldiğim zaman

sırtlarında pijamalarla kolsuz ve ayaksız insanları görünce tekrar geriye döndüm. Birliğime katıldım.

Yeni kurduğumuz mevzilerin önünde bir barikat yapmıştık. Sabahleyin saat yedide bu barikatın önünde bütün arkadaşlar perişan bir şekilde toplanmıştık. Herkeste bir kırıklık vardı. Rum tarafından bize bisikleti ile şamişi satan Rum yanımıza gelmişti. Bize " Galimera re gombari " demişti. Yani günaydın be çocuklar anlamındaydı. Biz de Türkçe olarak ona "günaydın" demiştik. Adam bir anda çok korkmuştu. Bize şamışlerini vermişti. Kendi adıma yirmi beş tane yemiştım. Aramızda konuşmuştuk. Adam hata yaptığını anlamıştı. Bizden özür dilemişti. Biz ona " merfaso" yani korkma demiştik, ve dönebileceğini söylemişdik. Aramızda Taşkent köyünden olan bir mücahidimiz vardı. Onun tüm ailesi Rumlar tarafından öldürülmüştü. Rum satıcısı bizden yetmiş beş metre bisikleti ile uzaklaştıktan sonra Taşkentli arkadaşımız onu gözünü kırpmadan vurmuştu.

Ateşkes olmuştu üçüncü güne gelmiştik. Hedefimiz Rum tarafındaki Kornaro Hoteli idi. Bu Hotele ilk giren bir Enver Emin, iki bir mücahit arkadaşım üçüncü de ben idim. Hotel bomboştı. En üst katına Türk bayrağını çekmiştim. Hotelde her şey yerli yerinde idi. Bir odaya girmiştim ve telefonun çalışıp çalışmadığını kontrol etmiştim. Hotel odasından ailemin bulunduğu Paramal köyünü aramıştım. Tüm ailemle konuşmuştum. Tekrar geri hotelin önünde toplanmıştık. Mücahitlerimiz dinlenme esnasında iken yanımıza bir Türk askeri gelmişti. Yanında bir sivil Rum vardı. Aşağı yukarı sıcaklık otuz beş derece idi. Rum ise kalın, yere kadar bir ceket giyiyordu. Askerin belindeki tabancasının yanından bir ip salkıyordu. Bu ipin üzeri insan kulakları ile doluydu. Benim insan kulaklarına özel bir ilgim olduğu için onları inceledim. Bunu yapmasının sebebi evine geri döndüğü zaman annesine öldürmüş

olduğu kadar Rum askerlerinin canlı bir kanıtını , kulaklarını götürecekti. Bize o anda " Mücahitler! Bu rumu alın ve hesabını siz görün " demişti. Hiç birimiz bir şey yapamamıştık. Bunun üzerine Rumu öldürüp hendeklerin içine atmıştı. Bu Rumun yüz ifadesini beni öldürmeyin diye bakan gözlerini hiç unutmayacağım. Ben bu durumu daha fazla görmemek için oradan ayrılmıştım.

Akşam olduğu zaman Mustafa Muhtaroglu Lefkoşadan beni özel bir ekiple aratıp Lefkoşaya getirtmişti. Bu gün site diye bilinen karargahın önünde buluşmuştuk. "Seni en emniyetli yere gönderdiğimi zannettim, ama en tehlikeli bölük olduğunu anladım" demişti. Karşımızdaki zir meyhanesine girmiştik. Bana bir bardak içki dökülmüştü. İçkiyi içtiğim zaman su mu içtim, içki mi içtim hiç fark etmemiştim. Çünkü çok susamıştım. Yaklaşık yarım saat konuştuktan sonra birliğime geri dönmüştüm. Ateşkes olmuştu. Görevimi 31 Aralık 1974 tarihine kadar aynı bölükte devam ettirmiştim.

Sivil görevime döndüğüm zaman çalıştığım yerde kamu görevlilerinin maaşlarının çıkarılması ile ilgili maliye dairesinde , sosyal yardım dairesine gelen bir belgede , bölük komutanımız İbrahim Latifin şehit olarak kabul edilmediğini ve hadise kurbanı olarak kabul edildiğini gördüğüm zaman çok üzülmüştüm. Aradan beş sene geçtikten sonra şehit kabul edilmişti.

Mustafa NUMAN

53

Girne

1974 Barış hareketinde Boğaz'da Şahinler bölüğünün arslan takımında takım komutanı görevinde idim. 20 Temmuz 1974 sabahı saat 00.30'da Rumlar taburun cephesini yarıp bize arka tarafımızdan taaruza başlamışlardı. Beklemediğimiz bu taaruz karşısında takımımız dağılmış ve sekiz şehit vererek başka cephelere kaymıştık. Bölgemizde kalan Rumlar Türk bayrağını indirip yerine kendi bayraklarını asmak istemişlerdi. Bayrak ipini ters tarafa çekince ip kopmuş ve bayrağımız en üst noktadan pakaraya kilitlenmişti. Türk bayrağımızı aşağıya alamayan Rumlar direğe ulaştıkları yere bayraklarını çekmişlerdi. İki saat sonra Barış Kuvvetleri ile Mücahitlerimizin karşı taaruzu ile bölgemiz ele geçirilmişti. Bölgemizde yaşanan iki taaruz sonrasında mücahitlerimizden ve Barış Kuvvetlerinden birçok şehit vermiştik. Rumların taaruz komutanı ve askerlerinden çok ölen vardı. Bölgede toplandığımız zaman direğimizin en üst noktasında Türk Bayrağı, alta da Rum bayrağı vardı.

İndirilemeyen Türk bayrağı bizlere büyük bir moral vermişti.

Ahmet KANAK

58

Çatalköy

1974 çıkarmasının başladığı gün öğlen sonuna doğru Doğancı köyü yakınlarındaki Pedre Rum köyünden iki zırhlı Rum aracı bizim köye doğru gelmeye başlamışlardı. Mevzilere Doğancı nöbet yerleri sınırına yaklaşınca durmuşlardı. Geriden yaya olarak yirmi tane Rum askeri gelmiş ve mevzilenmişlerdi. Bizim mevzilerden onlara ateş açmıştık. Biz silahlarla karşılık verirken onlar bize toplarla karşılık veriyorlardı. Mevzilerimize doğru yaklaşmaya başlamışlardı. Bizim mevzideki nöbetçiler geri çekilmişlerdi. Çünkü yeteri kadar silahımız ve mermimiz yoktu. Zırhlılar ise köyün içine kadar girmişlerdi. Köyde evlere ateş açarak , ana yoldan girip çıkmışlardı. Gerideki Rum askerlerine de köylüler ateş açmıştı. Dört tane Rum askeri öldürülmüştü. Bizden ise iki tane şehit düşmüştü.

Zırhlı Rumlar köyün çıkışından Türk komuşumuz Oğuz motorsikletiyle ailesine zarar gelmemesi için onları sakladığı yere giderken Rumlar tarafından çok kötü bir şekilde acımasızca öldürülmüştü. Onu ilk gören ben olmuştum. Ailesine kendisi gitmeden kara haberi ulaşmıştı. Oğuz'un dehşet verici bir şekilde öldürülmesi hiç gözümün önünden çıkmıyor.

Hüseyin KARADAYI

52

Tepebaşı

1974 yılında 20 Temmuz günü saat altıda Türk uçaklarının bir kısmı Rum tarafındaki stratejik bölgeleri bombalıyordu. Bir kısmı da paraşütlerle veya Kırmı Havaalanına iniyorlardı.

Ben Dağyolu köyünün güney batısındaki savunma birliğinde asteğmen idim. Uçaklardan inen Türk askerleri , bizim bulunduğumuz bölgenin doğusuna doğru giderek bir savunma bölüğü de onlar kurmuştu. Gelen uçakların Türk birliklerini tanınması için bulunduğumuz bölgede parola amaçlı renkli bayraklar açıyorduk. Bizim turuncu bayrak asmamız gerekiyordu. Bana gelen bir haberle, uçakla inmiş olan ve bizim doğumuzda bulunan Türk askerlerinin de bayraklarını açması istendi. Bu emirle yanıma bir erimi de alarak doğruya doğru, bulundukları bölüğe yaya bir şekilde giderken iki silahlı Türk askeri bizi şive farkımızdan dolayı ve daha bölgeyi tanımadıkları için bizi Rum zannederek esir almışlardı. Onları ne kadarıkna etmeye çalışsam da bir saat kadar bir zaman ellerim havada kalmıştı. Daha sonra bölük komutanlarını olay yerine çağırılmışlardı. O da ilk Türk olduğumuza inanmamışdı. Ben de kendimi tanıtmaya başlamıştım. "1973 yılında Tuzla Harbiye okulundan mezun oldum " demiştim. Hemen bana kaçını bölükten olduğumu sormuştu. Ben de ona ikinci bölükten demiştim, ve bölük komutanımızın ismini de söylemiştim. Meğerse biz aynı okuldan , aynı dönemden ve aynı sınıftan mezun olmuştuk. Kader bizi ancak böyle bir ortamda buluşturmuştu. Daha sözümü bitirmeden beni kucaklamıştı. O andaki duygularımı , her anlatışında yaşamış gibi oluyorum.

Sermet AKDAĞ

1974 yılında tam çıkartma günü komutan yirmi beş kişiye Anolya köyünü basıp köyün ileri gelenlerinden muhtarı alıp getirmemizi istedi. Yirmi beş kişinin içerisinde oğlum da vardı. Anolya köyünü abluka altına almıştık. Teslim olun Türk askeri geldi diye çağrı yapmıştık. Biz onlara karşı çok silah atmıştık. Onlar ise bize karşılık vermemişlerdi. Karşılık almayınca köye geri dönmüştük. Daha biz köye geri gelmeden , onlar köye gelmişlerdi. İki taraftan mevzilenmişti. Tam dört gün çarpışma olmuştu. Dördüncü gün Barış gücü bize "Teslim olun arkanızda yedi yüz kişi Yunan askeri var " dedi. Mecburen teslim olmuştuk. Silahlarımızı yere attık. Traktörlerle ve arabalarla İngiliz üslerine gitmiştik. Altı ay çadırlarda kaldık. Zor koşullar içerisinde yaşam savaşı veriyorduk. O sırada Türk askeri çıkarma yaptı. Türkiye üstünden Türk tarafına geçti. Türkiye üstünden Kıbrıs'a gelmek için gidenler, Mersin'de on beş gün kalmışlardı. Bazıları da gizli yollardan Türk tarafına geçmişti. Ben ve gelinim yüz yirmi liraya gizli yollardan Türk tarafına geçtik. Bu gizli yollardan gelenlerin Rum yardımıyla gerçekleştiği için yardım edeceğiz diye çoğunu öldürüyorlardı. Behiye isminde tanıdığımız bir kadının göğüslerini kesmişlerdi.

Cumali NUMAN

82

Çatalköy

20 Temmuz 1974 sabahı saat altı sularında uçakların sesi ve Sayın Cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş'ın radyodan yaptığı konuşmalar ile bir anda hüznle beraber sevinci de yaşamaya başlamıştık. Cumhurbaşkanı'nın konuşmasında Türk jetlerinin adaya geldiği ve Türk askerinin adaya çıktığını anladık. Bu arada biz de kendimizi toparlayıp bölgemizde çıkmakta olan Türk askerine yardımcı olabilmek için planlar yapmaya çalıştık. Fakat Türk askeri bizim bölgeye değil, Karaoğlu bölgesine çıkış yaptığı için bize de maalesef ikinci Barış Harekatı'nın ikinci günü gelmeyi başarmıştı. Bu çalışmaların arkasından saat on bir gibi Rum askeri bizi kendi evimizde ne yapacağımızı beklerken esir aldı. Bize korkmamamızı ve tüm civar köylerin Çamlıbel karakolunda toplandığını endişe etmememiz gerektiğini söyledi. Fakat biz yine de 1963 olaylarını da yaşamış olarak onların bu söylentilerine güvenemedik. Ama yapacak hiç birşeyimiz yoktu. Bizi topladıkları köy meydanında genç sayılabilen erkeklerimizi ayırdılar. Bizi kendi Rum kahvesine götürdüler. Birkaç saat orada tuttuktan sonra tekrar geri öteki Türk insanlarımızın arasına bırakıp akşam saat dört buçuk, beş gibi tekrar bizi toplamak üzere serbest braktılar. Kendi evlerimize gitmiştik. Bu arada harp okulunu bitirmiş olan ve tatilde bulunanağabeyim Halil Sadrazam , Rum askerlerinin elinden kaçma planları yapmaya başladı. Daha sonra saat altı gibi Rum askerleri bizi tekrar toplayıp iki eve bölüştürdü. Etrafımızda silahlı Rum askerleri ellerinde tüfeklerle nöbet tutar gibi çevremizi sarmışlardı. Bu arada karartma yapıldığı için etraf karanlık içindeydi. Bu karanlıktan da faydalanarak ağabeyim ve bir arkadaşı daha önce planlamış oldukları şekilde olduğumuz yerden kaçmayı başardı. Yakın Türk köyü olan Hisar köye zor ve uzun uğraşlardan sonra ulaşmayı başardılar. Fakat biz onların kaçması ile Rum askerlerinden daha fazla işkencelerine daha fazla maruz kaldık. Ama yine de içimiz

rahat ve huzur doluydu. Çünkü bizden de haber ulaşacak ve köyde bulunan insanlarımızın durumu onlar sayesinde üst makamlara aktarılabilirdi. Sonunda dört gün sonra bir köpek sayesinde Hisar köy'nden bize haber ulaşıyordu. Bunu köpeğin boğazındaki bez parçasına yazılı mektup sayesinde onların sağsalim Hisar köy'e ulaştıklarını, gerekli bilgilerin verildiğini, endişe etmememiz gerektiğini ve bir gün gelip bizi kurtaracaklarını yazıyorlardı. Ayrıca bizden de karşılık olarak köpeğin boğazına iyi durumda isek beyaz kurdele, kötü durumda isek kırmızı kurdele bağlamamızı istiyorlardı. Bu durum karşısında ben de kurdele yerine köpeğin tasmaşının altına kağıt üzerine yazdığım mektupla karşılık verdim. Bu yazışmalarımız karşılıklı olarak Birinci Harekat ile İkinci Harekat arasında yaklaşık yirmi günlük bir süre içerisinde beş kez tekrarlandı. Biz onlardan aldığımız haberler karşısında kendimizi rahat ve güven içerisinde hissettik. Onlar da bizden aldıkları haberlerle sürekli bize umut vermeyi başardılar.

Bu olay gerçekten bana , uzun yıllar önce okuma kitaplarında okuduğum , haberleşmenin kuşlarla yapıldığı dönemi hatırlatır. Daha değişik bir anlatımla hayvanlar ile iletişimi bende milli bir duyguyu kabartıcı olarak o günlerde yaşadığım olaylar hiç bir zaman hafızamdan silinemez.

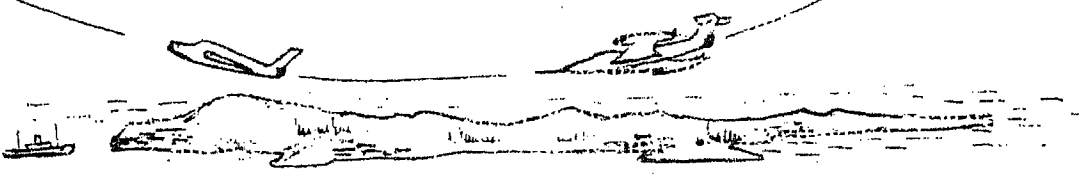
Adem SADRAZAM

Tepebaşı

KIBRIS RUMLARI

DOST ACI SÖYLER fakat DOĞRUYU SÖYLER.....
Şu anda JET UÇAKLARIMIZ ACI KONUŞUYOR.... Fakat HAKİKATTE
HEDEFİMİZ, sadece Türk ve Rum cemaatlarının sulh ve huzur içinde
KARDEŞÇE YAŞAMASIDIR.....

KIBRIS TÜRK BARIŞ KUVVETLERİ KOMUTANI

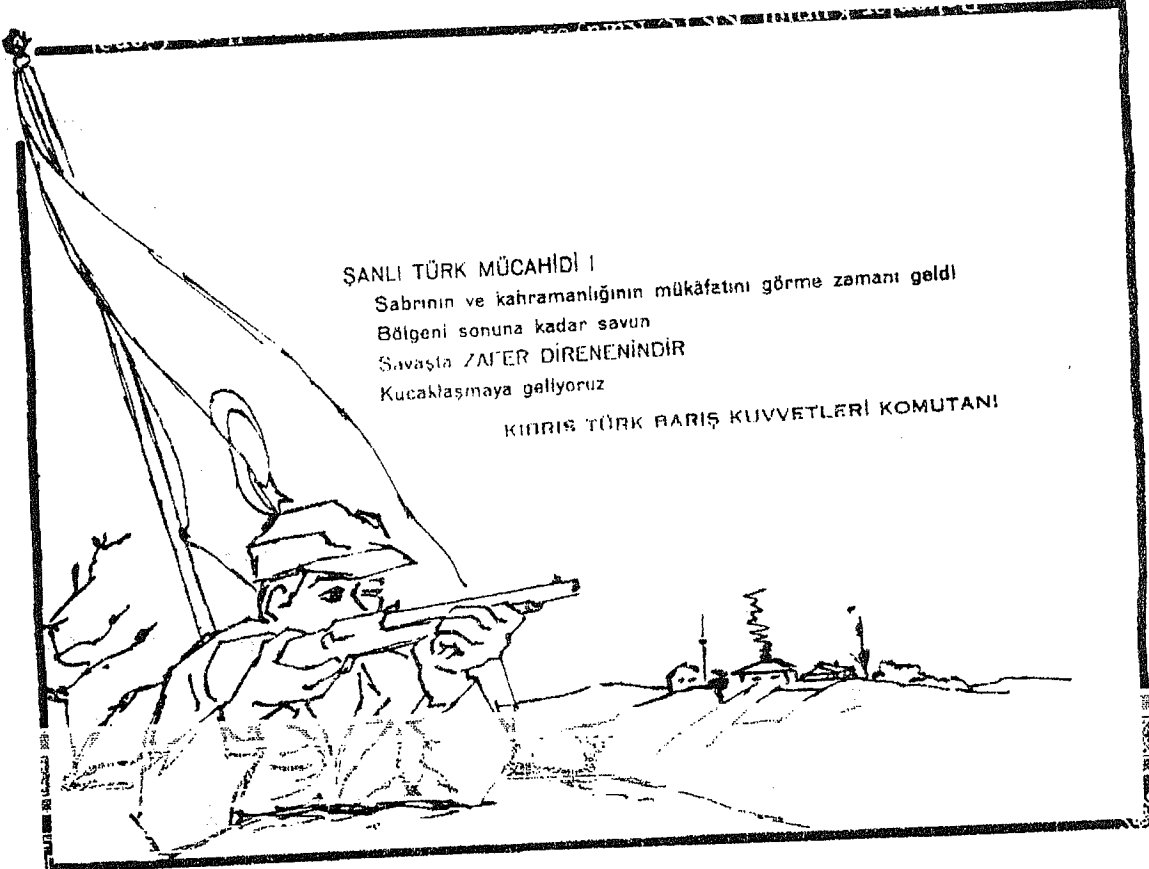

ΚΥΠΡΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ!

Ο ΦΙΛΟΣ ΛΕΓΕΙ ΠΥΚΡΑ . ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΛΕΓΕΙ
ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.....ΤΟΡΑ ΤΑ ΑΓΡΙΟΘΟΥΜΕΝΑ ΜΑΣ ΟΜΙ -
ΛΟΥΝ ΠΥΚΡΩΣ .

ΝΑ ΕΡΕΞΕΙ ΟΤΙ Ο ΣΤΟΧΟΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ Η ΕΞΑΓΓΛΙΣΤΗΝ
ΜΙΑΣ ΔΕΒΙΚΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ
ΕΝ ΜΕΣΩ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΗΣ

Ο ΑΙΧΚΩΤΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ

ΣΑΝΛΙ ΤÜRK MÜCAHİDİ !

Sabrının ve kahramanlığının mükâfatını görme zamanı geldi
Bölgeni sonuna kadar savun
Savaşta ZAFER DİRENENİNDİR
Kucaklaşmaya gallyoruz

KIBRIS TÜRK BARIŞ KUVVETLERİ KOMUTANI

İSİM İNDEKSİ

1- Angolemli Salih	22
2-Atatürk	32
3-Ahmet	32, 33
4-Behiye	46
5-Denktaş, Rauf Raif	47
6-Erdoğan	37
7-Eren Süleyman	37
8-Enver Şener	37
9-Esman Ali	41
10-Emin Enver	6
11-Fuat	13, 32
12-Fikretler Halil	3
13-Himodis	5
14-Hulus	33
15-Hasan	8
16-Kara Halil	32,33
17-Kararlı Kemal	39, 40, 42
18-Latif İbrahim	36
19-Makarios	36, 37, 42
20-Muhtaroglu Mustafa	

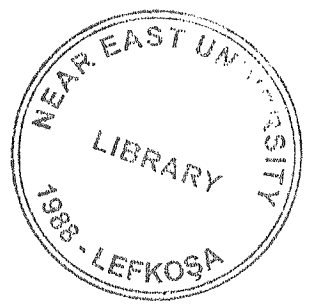
21-Mustafa	37
22-Oğuz	44
23-Özalpar Kemal	26
24-Raif	5
25-Ruso Hüseyin	10, 14
26-Samsun Niklos	15
27-sadrazam Halil	33, 47
28-Sabire	33
29-Turgut Peker	36
30-Tilki Cahit	39
31-Tansu Bey	40
32-Topel Cengiz	3, 25
33-Vangilyu	32

YER İNDEKSİ

1-Akdeniz Köyü	13, 18, 31, 32, 47, 48
2-Ankara	27
3-Anolya	46
4-Boğaz	31, 34, 35, 43
5-Beşparmak	37
6-Büyük Kaymaklı	9, 10, 14
7-Bozdağ	21
8-Bağlıköy	23
9-Cengizköy	25
10-Ciklos	24
11-Çamlıbel	47
12-Çamlıköy	3, 16, 23
13-Dağyolu	18, 45
14-Doğancı	23, 44
15-DoğruylTepesi	34
16-Düzkaya	36
17-Dereboyu	39
18-Erenköy	21, 23, 25
19-Güzelyurt	3, 25
20-Girne	30, 34, 37, 40

21-Gaziveren	16, 23
22-Gemikonağı	16
23-Hisarköy	11, 18, 31, 32, 47, 48
24-Hamitköy	14
25-İksaro	3
26-Kıbrıs	3, 11, 21, 26, 46
27-Kılıçarslan	18, 19
28-Küçük Kaymaklı	9, 10, 14, 29
29-Kızılbaş	9
30-Köçklüçiftlik	37, 39, 40
31-Kırnı	45
32-Karaoğlanoğlu	47
33-Kanada	39
34-Lefke	3, 16, 23
35-Lefkoşa	9, 14, 18, 20, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 37, 42
36-Larnaka	7
37-Lapta	33
38-Limasol	36
39-LidraPalas	40
40-Mersin	46
41-Mandres	9

	38
42-Ortaköy	
	44
43-Petre	
	18, 19
44-Serdarlı	
	20
45-Şirinevler	
	3
46-Trodos	
	14
47-Tahtakale	
	15
48-TekkeBahçesiŞehitliği	
	18, 31
49-Tepebaşı	
	23
50-Taşpınar	
	41
51-Taşkent	
	33, 46
52-Türkiye	
	45
53-Tuzla	
	25
54-Yeşilyurt(Pendaya)	
	3
55-Yedidalga	

K.K.T.C

**YAKIN DOĞU UNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

**1958-1974 YILLARI ARASINDA YAŞANAN CANLI
HATIRALAR
(MEZUNİYET ÇALIŞMASI)**

DANIŞMAN: Dç.Dr.BÜLENT YORULMAZ

HAZIRLAYAN : AYŞE KİBRİT

**Lefkoşa
2000**